

#aquiproubullying

Activitats didàctiques per a l'alumnat

Coneixements sobre l'assetjament i el ciberassetjament

Educació Secundària

Guia per al docent

Índex de la formació del programa

Mòduls de formació per a les famílies		
1	Aproximació al concepte d'assetjament i ciberassetjament	Sensibilització
2	Competències socioemocionals	Sensibilització
		Aprofundiment
3	Gestió positiva dels conflictes	Sensibilització
		Aprofundiment
4	Com detectar i aturar l'assetjament	Aprofundiment
5	Ús segur i responsable de les xarxes	Sensibilització
6	Com detectar i aturar el ciberassetjament	Aprofundiment

Activitats didàctiques per a l'alumnat		
1	Aproximació al concepte d'assetjament i ciberassetjament	Primària
		Secundària
2	Competències socioemocionals	Primària
		Secundària
3	Gestió positiva dels conflictes	Primària
		Secundària
4	Com detectar i aturar l'assetjament	Primària
		Secundària
5	Ús segur i responsable de les xarxes	Primària
		Secundària
6	Com detectar i aturar el ciberassetjament	Primària
		Secundària

Coneixements sobre l'assetjament i el ciberassetjament <i>Aquestes activitats didàctiques estan integrades en el programa d'innovació educativa #aquiproubulying que impulsa el Departament d'Ensenyament per prevenir, detectar i intervenir enfront l'assetjament i el ciberassetjament entre iguals des dels centres educatius i en col·laboració amb les famílies.</i>		90 minuts
Introducció L'assetjament escolar o maltractament entre iguals constitueix un fet que afecta greument la convivència en els centres educatius. L'assetjament condiona el desenvolupament personal i acadèmic tant de la persona que el pateix com el de la resta del grup, en consolidar hàbits i actituds no desitjables. El ciberassetjament presenta uns trets específics que el fan encara més perjudicial. Cal conèixer bé aquests fenòmens com a primera mesura de prevenció i trencar falses idees o creences per prevenir-los i erradicar-los.	Objectius <ul style="list-style-type: none"> • Aprofundir en el coneixement de l'assetjament i les seves característiques: definició, agents, tipus, trets més destacats... • Donar a conèixer el ciberassetjament i alguns dels seus trets més remarcables (anonimat, perdurabilitat, potencial de difusió). • Conscienciar l'alumnat sobre els efectes negatius de les situacions d'assetjament o ciberassetjament. • Afavorir un debat a l'aula sobre l'existència de possibles casos de maltractament entre iguals. 	
Índex d'activitats <ul style="list-style-type: none"> • Activitat 1: I tu, què en saps, de l'assetjament? • Activitat 2: Tipus d'assetjament: Què és el ciberassetjament? • Activitat 3: Com afecten l'assetjament i el ciberassetjament? • Activitat 4: Posem-nos en la seva pell! 	Paraules clau i definició <ul style="list-style-type: none"> • Assetjament escolar: Conducta de maltractament psicològic i/o físic, en el marc escolar, d'un alumne o grup d'alumnes envers un company, de forma reiterada, intencionada i amb abús o desequilibri de poder • Ciberassetjament: Conducta de maltractament psicològic d'un alumne o grup d'alumnes a un altre de manera continuada, mitjançant eines tecnològiques. • Assetjament físic: Es caracteritza per agressions físiques directes (cops, empentes, pallisses...) o indirectes (robar, amagar, trencar objectes d'algú...). • Assetjament verbal: Es caracteritza per agressions verbals directes (insults, burles...) o indirectes (parlar malament d'algú, escampar rumors...). • Assetjament psicològic: Es caracteritza per la manipulació i humiliació de la víctima a qui s'obliga a fer coses que normalment no faria (donar diners, fer els deures, agredir algú...). • Exclusió social: Tipus d'assetjament caracteritzat per rebutjar, ignorar, no deixar participar un company en la dinàmica del grup. 	
Altres recursos <ul style="list-style-type: none"> • Bullying (30 Minuts) En aquest programa de TV3 es recullen testimonis sobre assetjament entre iguals. • Vídeos En aquest enllaç es poden trobar vídeos elaborats per l'ONG sueca Friends sobre assetjament i ciberassetjament. 		

Activitat 1		20 minuts
I tu, què en saps, de l'assetjament?		
Finalitat		
<p>Amb aquesta activitat l'alumnat ha de poder:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Conèixer què és l'assetjament. ● Trencar algunes idees falses al voltant de l'assetjament. 		
Descripció i desenvolupament		
<p>Primerament, es pot preguntar als alumnes què en saben sobre l'assetjament. A continuació, es facilita als alumnes la Fitxa 1 i es llegeix la definició sobre assetjament. Es demana després que per parelles realitzin l'activitat consistent a omplir un qüestionari sobre assetjament amb respostes de Verdader o Fals. Totes les afirmacions són falses. Un cop acabat, es contrasten les respostes en el grup gran amb la finalitat d'aclarir què és l'assetjament i combatre algunes idees falses que aniran sorgint al llarg de la posada en comú.</p>		
Rol del docent		
<ul style="list-style-type: none"> ● Procurar un diàleg fluid i respectuós. ● Facilitar les intervencions de tots els qui hi vulguin participar. ● Evitar intervencions molt llargues o fora del tema. ● Aclarir els dubtes i falses creences dels alumnes sobre l'assetjament. 		
Activitat 1. I tu, què en saps, de l'assetjament?		
1.1. Llegeix la definició que apareix a continuació:		
Què és l'assetjament escolar?		
<p>L'assetjament escolar és una conducta de maltractament psicològic i/o físic, en el marc escolar, d'un alumne o grup d'alumnes envers un company, de forma reiterada, intencionada i amb abús o desequilibri de poder.</p>		
1.2. Responeu Verdader o Fals a les afirmacions següents sobre l'assetjament:		
	V	F
L'assetjament és una broma, una forma de divertir-se on tothom s'ho passa bé.	☐	☐
Hi ha nois i noies que es mereixen que els assetgin.	☐	☐
Si et peguen o insulten, el millor que pots fer és tornar-t'hi i fer el mateix.	☐	☐
L'assetjament és més comú entre els nois que entre les noies.	☐	☐
Els nois i noies que són assetjats són persones febles que no se saben defensar.	☐	☐
Dir al professor que un company està sent maltractat és "xivar-se".	☐	☐
Els nois i noies que són assetjats s'ho passen malament, però tampoc n'hi ha per a tant.	☐	☐

Si veus que algú és víctima d'assetjament, és millor no ficar-s'hi.		
L'únic que es pot fer amb els assetjadors és castigar-los.		
L'assetjament tan sols afecta la víctima.		

Orientacions per al docent

Activitat 1. I tu, què en saps de l'assetjament?

Llegeix la definició que apareix a continuació:

Què és l'assetjament escolar?

L'assetjament escolar és una conducta de maltractament psicològic i/o físic, en el marc escolar, d'un alumne o grup d'alumnes envers un company, de forma reiterada, intencionada i amb abús o desequilibri de poder.

Solucionari:

1.1. En la definició es poden percebre els diversos tipus de conductes que es poden donar i que es treballaran a l'activitat 2 (agressions físiques, verbals, psicològiques i d'exclusió social).

1.2. Els alumnes han d'omplir el qüestionari sobre assetjament amb idees falses. Convé desfer totes les idees errònies que vagin apareixent al llarg de la posada en comú amb arguments clars que us facilitem a continuació.

1.L'assetjament és una broma, una forma de divertir-se on tothom s'ho passa bé.	Fals. L'assetjament no és cap broma ni cap joc. Amb una broma riu tothom i en un joc tothom comparteix unes regles que garanteixen la justícia i la igualtat. Quan hi ha algú que es molesta, s'espanta o pateix ja no es pot parlar d'una broma. L'assetjament vulnera els drets i deures dels alumnes i altera greument el clima de convivència en el centre educatiu.
2.Hi ha nois i noies que es mereixen que els assetgin.	Fals. Ningú no es mereix ser assetjat. Tothom té dret a rebre un tracte digne i ser tractat amb respecte i consideració, sense cap tipus d'exclusió. Es pot al·ludir, com a marc de referència global, a la Declaració dels Drets Humans, que reconeix la llibertat i la igualtat de les persones (<i>Tots els éssers humans neixen lliures i iguals en dignitat i en drets. Són dotats de raó i consciència i han de comportar-se fraternalment els uns amb els altres</i> , article 1) o als Drets dels Infants. En l'àmbit educatiu, es pot destacar la relació de drets i deures dels alumnes que recull la LEC (articles 21 i 22) on es determina que els alumnes tenen el dret a <i>gaudir d'una convivència respectuosa i pacífica</i> i el deure de <i>respectar i no discriminar els membres de la comunitat educativa</i> .

<p>3. Si et peguen o t'insulten, el millor que pots fer és tornar-t'hi i fer el mateix.</p>	<p>Fals. Respondre de la mateixa manera empitjora la situació, ja que es pot crear un clima de violència permanent que no ajuda a trobar solucions. No tornar-s'hi no vol dir inhibir-se. Davant conductes d'assetjament, és molt important prendre part activar: ser assertiu, mostrar clarament el rebuig davant aquestes conductes i, si no es pot canviar l'actitud de l'agressor, cercar ajuda en companys o adults.</p>
<p>4. L'assetjament només es cosa de nois.</p>	<p>Fals. Pel que fa el gènere, l'assetjament no fa cap distinció entre nois i noies, encara que es concreta en formes i tipologies diferents. Mentre que entre els nois són més habituals les conductes d'agressió física, entre les noies són més freqüents les conductes relacionades amb l'exclusió social (malparlar d'algú, no deixar participar, aïllar, etc.). En el darrer estudi sobre convivència i seguretat en els centres educatius d'Educació Secundària (ECESC 2011-2012) no es constaten diferències substancials pel que fa a aquest tema (accions negatives continuades o presumpte assetjament entre els nois: 10, 7%; entre les noies: 9,7%).</p>
<p>5. Els nois i noies que són assetjats són persones febles que no se saben defensar.</p>	<p>Fals. En les situacions d'assetjament es produeix un fort desequilibri entre agressor i víctima. Mentre que la víctima acostuma a quedar aïllada, l'agressor acostuma a disposar del seguiment d'alguns companys que riuen o toleren les seves conductes, tot produint-se, doncs, una situació d'indefensió per part de la víctima. En aquest sentit, cal incidir, en el grup d'alumnes, en la necessitat de fer costat a les possibles víctimes i no fer seguiment ni tolerar la conducta dels agressors.</p>
<p>6. Dir al professor que un company està sent maltractat és "xivar-se".</p>	<p>Fals. És molt important insistir que els alumnes han d'implicar-se en la solució d'aquest problema i, per tant, fer costat a la víctima i comunicar els possibles casos als adults. Ser testimoni d'un assetjament i comunicar-ho a un adult és defensar els drets d'una persona que necessita ajuda i això és ser valent, solidari, intel·ligent, honest i responsable. Callar o tolerar aquestes conductes converteix els testimonis en còmplices.</p>
<p>7. Els nois i noies que són assetjats s'ho passen malament, però tampoc n'hi ha per a tant.</p>	<p>Fals. Els nois i les noies que són assetjats poden patir molt i durant molt de temps. Si s'hi afegeix la tecnologia, la víctima està exposada a l'assetjament a tota hora i en qualsevol lloc de manera que se n'intensifica el patiment. Hi ha molts casos en què les situacions d'assetjament han tingut finals tràgics. En qualsevol cas, cal incidir en els efectes negatius que pateix una persona quan és sotmesa de forma reiterada i contínua en el temps a conductes assetjadores: tristesa, por, inseguretat, angoixa, depressió. Fins i tot, es poden somatitzar els símptomes amb mal de panxa, mal de cap, vòmits, etc.</p>
<p>8. Si veus que algú es víctima d'assetjament, és</p>	<p>Fals. La inhibició per part de companys que són testimoni de situacions d'assetjament, moltes vegades, es produeix per por a ocupar el lloc de la víctima en cas d'intentar intervenir-hi a favor.</p>

<p>millor no ficar-s'hi.</p>	<p>Convé combatre aquesta por i insistir en la necessitat de mostrar-se solidaris i desmuntar el lideratge negatiu dels agressors per implicar-se en la solució d'aquestes situacions. Un espectador esdevé còmplice dels agressors quan no intervé ni denuncia les agressions.</p>
<p>9. L'únic que es pot fer amb els assetjadors és castigar-los.</p>	<p>Fals. Sovint, els assetjadors són nois i noies desorientats que amb la seva conducta expressen un malestar i mancances emocionals. Convé que les sancions davant aquestes conductes incloguin una finalitat educativa i cerquin la reparació de la víctima. De tota manera, és molt important ajudar els agressors a conèixer les causes del seu malestar per donar-hi resposta, a responsabilitzar-se de les conseqüències dels seus actes i a trobar maneres positives de relacionar-se amb els seus companys.</p>
<p>10. L'assetjament tan sols afecta la víctima.</p>	<p>Fals. L'assetjament té efectes negatius no tan sols en la víctima, sinó en els agressors, que consoliden pautes d'actuació antisocials, i en els espectadors, que s'insensibilitzen davant situacions injustes. Cal intervenir, doncs, amb tots els agents implicats i intentar reconduir la situació fomentant un clima de convivència positiva i de bones relacions.</p>

Activitat 2	30 minuts		
Tipus d'assetjament: Què és el ciberassetjament?			
<p>Finalitat</p> <p>Amb aquesta activitat l'alumnat ha de poder:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Conèixer els diversos tipus d'assetjament més habituals (físic, verbal, psicològic, social). ● Identificar el ciberassetjament com un tipus especial d'assetjament. ● Consolidar els seus coneixement sobre l'assetjament (agents habituals, trets característics...). 			
<p>Descripció i desenvolupament</p> <p>El docent reparteix l'activitat i es repassa els diversos tipus d'assetjament que s'hi poden donar. A continuació es llegeixen els diversos casos exposats i es demana als alumnes que responguin en grups de tres o quatre persones a les preguntes plantejades i se'n fa una posada en comú. Per acabar, es demana a tots els grups que llegeixin o representin l'escena que han creat i s'analitza en el grup gran seguint les pautes anteriors: agents, tipus d'assetjament, trets característics, etc.</p>			
<p>Rol del docent</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Procurar un diàleg fluid i respectuós. ● Moderar les intervencions de tots els qui hi vulguin participar. ● Evitar intervencions molt llargues o fora del tema. ● Crear un clima relaxat per treballar en equip i fer el debat en el grup gran. ● Afavorir un clima de respecte i confiança per facilitar la lectura o representació de les situacions creades pels alumnes. 			
<p>Activitat 2. Tipus d'assetjament. Què és el ciberassetjament?</p> <p>En el quadre següent es mostren les diferents formes d'assetjament. Llegeix-lo atentament:</p>			
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="padding: 5px;">Tipus d'assetjament</td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;"> <p>S'estableixen diverses formes d'assetjament:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● físic: pegar, donar empentes... ● verbal: insultar, anomenar amb malnoms, burlar-se... ● psicològic: humiliar, menystenir, avergonyir... ● social: no deixar participar, excloure d'un grup... <p>Aquests tipus d'assetjament poden agrupar-se en dues categories, segons com es desenvolupen les accions negatives: de forma directa (és a dir, cara a cara) o indirecta (accions encobertes o emparades en l'anonimat). Si el mitjà utilitzat per maltractar algú és el telèfon mòbil o l'ordinador (missatges de text, e-mails, ús de les xarxes socials, etc.), estaríem parlant de ciberassetjament. El ciberassetjament constitueix un exemple molt clar d'assetjament indirecte.</p> </td> </tr> </table>		Tipus d'assetjament	<p>S'estableixen diverses formes d'assetjament:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● físic: pegar, donar empentes... ● verbal: insultar, anomenar amb malnoms, burlar-se... ● psicològic: humiliar, menystenir, avergonyir... ● social: no deixar participar, excloure d'un grup... <p>Aquests tipus d'assetjament poden agrupar-se en dues categories, segons com es desenvolupen les accions negatives: de forma directa (és a dir, cara a cara) o indirecta (accions encobertes o emparades en l'anonimat). Si el mitjà utilitzat per maltractar algú és el telèfon mòbil o l'ordinador (missatges de text, e-mails, ús de les xarxes socials, etc.), estaríem parlant de ciberassetjament. El ciberassetjament constitueix un exemple molt clar d'assetjament indirecte.</p>
Tipus d'assetjament			
<p>S'estableixen diverses formes d'assetjament:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● físic: pegar, donar empentes... ● verbal: insultar, anomenar amb malnoms, burlar-se... ● psicològic: humiliar, menystenir, avergonyir... ● social: no deixar participar, excloure d'un grup... <p>Aquests tipus d'assetjament poden agrupar-se en dues categories, segons com es desenvolupen les accions negatives: de forma directa (és a dir, cara a cara) o indirecta (accions encobertes o emparades en l'anonimat). Si el mitjà utilitzat per maltractar algú és el telèfon mòbil o l'ordinador (missatges de text, e-mails, ús de les xarxes socials, etc.), estaríem parlant de ciberassetjament. El ciberassetjament constitueix un exemple molt clar d'assetjament indirecte.</p>			
<p>Amb l'ajuda de la informació que acabes de llegir, analitza els cinc casos que s'exposen a</p>			

continuació. Contesta les preguntes següents:

1. Recordeu que hi ha moltes conductes negatives, però per considerar-les pròpiament com a assetjament cal que reuneixin uns trets característics: intencionalitat, reiteració i durada en el temps i desequilibri de poder. Penses que sempre es poden detectar aquests trets?
2. En cada cas: Qui assetja? Qui és assetjat? Com reacciona el grup? A quin tipus d'assetjament correspon cadascun dels casos? Recull tota aquesta informació a la taula següent:

cas	Agressor	Víctima	Espectadors	Seguidors	Tipus d'assetjament
1					
2					
3					
4					
5					

3. Pel que fa al cas de ciberassetjament, què és el que creus que té d'especial a diferència de la resta de casos exposats?
4. Trieu un dels tipus d'assetjament i inventeu una breu situació per llegir o interpretar davant els vostres companys i companyes.

CAS 1

Ivan és un noi esportista i molt popular. El Jaume és un noi estudiós, introvertit i amb pocs amics. Ivan seu darrera el Jaume a l'aula. Contínuament, li clava cops a l'esquena i calbots. Altres companys riuen i li llencen paperets. El Jaume no s'atreveix a dir res al professor. Avui, a l'esbarjo, l'Ivan ha aprofitat que el professor de guàrdia no el veia i li ha donat una empenta, que l'ha fet caure a terra. Els companys ho han vist tot, han rigut i li han girat l'esquena.

CAS 2

Des de fa dies que l'Anna es troba incòmoda a classe. És una noia una mica grossa i simpàtica. Tanmateix, els seus companys li diuen que està grassa i que s'ha d'aprimar. L'anomenen "balena", "foca", "obesa"... A la classe d'Educació Física se'n riuen quan veuen que li costa fer algun exercici. L'Anna ha dit més d'una vegada als seus companys i companyes que n'està farta, però tots continuen empenyant-la amb insults, malnoms i bromes que no li fan cap gràcia.

CAS 3

El Carles de 1r. ESO està a la cua del bar per comprar una bossa de patates. És un noi tímid i reservat. El Xavier, un noi repetidor de 4t ESO, se li posa al costat, li passa un braç damunt les espatlles i li diu a cau d'orella: "Ei, *pringat*, oi que em convidaràs a prendre alguna cosa?" Com veu que el Carles dubta, el Xavier es posa seriós i insisteix: "No em facis enfadar o explicaré a tothom que t'agraden els nois..." No és la primera vegada que li passa i no gosa dir que no...

CAS 4

La Maria ha passat una nota a classe de Matemàtiques on es burla de l'Anna. Abans eren molt amigues, però des de fa un temps s'han distanciat i la Maria li intenta fer la vida impossible. Ha aconseguit que altres companyes li retirin la paraula i, quan han de fer un treball en grup, li costa trobar algú que vulgui treballar amb ella. Fa dies que esmorza sola a l'esbarjo, mentre la resta de companys i companyes se'n riuen i fan comentaris en veu baixa.

CAS 5

La Raquel, una noia de 12 anys, ha descobert que algú ha creat una falsa pàgina de Facebook on han penjat fotos i comentaris que la ridiculitzen. El pitjor és que molts companys i companyes de l'escola hi han afegit comentaris ofensius i desagradables. A l'escola tothom se'n riu, fins i tot alumnes d'altres classes que no coneix. Tan sols han passat dos dies, però, a la Raquel, li sembla que hagi passat una eternitat...

El nostre cas

Orientacions per al docent

Activitat 2. Tipus d'assetjament: Què és el ciberassetjament?

Amb l'ajuda de la informació que acabes de llegir, analitza els cinc casos que s'exposen a continuació. Contesta les preguntes següents:

Solucionari

1. **Recordeu que hi ha moltes conductes negatives, però per considerar-les pròpiament com a assetjament cal que reuneixin uns trets característics: intencionalitat, reiteració i durada en el temps i desequilibri de poder. Penses que en tots els casos es poden detectar aquests trets?**

Hi ha moltes conductes negatives, però per considerar-les pròpiament com a assetjament cal que reuneixin els trets característics exposats: intencionalitat, reiteració i durada en el temps, desequilibri de poder. Dels casos treballats, tots presenten la voluntat clara de fer mal (encara que de vegades els alumnes no en són prou conscients), la reiteració i durada en el temps (en tots els casos hi ha referències temporals) i el desequilibri de poder (quan un alumne queda aïllat davant el grup o bé un alumne més gran s'aprofita d'un altre de més petit). En el darrer cas relacionat amb el ciberassetjament, cal incidir en el fet que, malgrat que les accions difamatòries fa poc temps que succeeixen, es pot justificar que les agressions per part dels companys són múltiples i reiterades.

2. **En cada cas: Qui assetja? Qui és assetjat? Com reacciona el grup? A quin tipus d'assetjament correspon cadascun dels casos?**

Tots els casos presenten situacions clares d'assetjament on es poden identificar els diversos agents: agressor, víctima, espectadors. En cap cas apareix algú que ajudi o empatitzi amb la víctima. Pel que fa als diversos tipus que s'hi poden identificar:

Cas	Agressor	Víctima	Espectadors	Seguidors	Tipus d'assetjament
-----	----------	---------	-------------	-----------	---------------------

1	Ivan	Jaume	grup	grup	Físic
2	El grup	Anna	-	-	Verbal
3	Xavier	Carles	-	-	psicològic (extorsió, manipulació)
4	Maria	Anna	grup	grup	exclusió social
5	Anònim	Raquel	grup	grup	ciberassetjament

3. Pel que fa al cas de ciberassetjament, què és el que creus que té d'especial a diferència de la resta de casos exposats?

El **ciberassetjament** presenta trets característics que el fan molt lesiu: la **perdurabilitat**, que fa que la informació estigui disponible vint-i-quatre hores a la xarxa i el **potencial de difusió**, que fa que molta gent aliena a la víctima s'assabenti dels fets. A més, l'**anonimat** amb què normalment es mouen els agressors esdevé un element que genera una gran inseguretats en la víctima i alimenta la crueltat dels agressors.

4. Trieu un dels tipus d'assetjament i inventeu una breu situació per llegir o interpretar davant els vostres companys i companyes.

Pregunta de resposta oberta. Un cop representades les escenes cal incidir en l'anàlisi i en les emocions que es poden detectar per part dels agents que intervinguin.

Per complementar aquesta activitat, es poden visionar alguns vídeos de l'ONG sueca FRIENDS, que treballa en campanyes de sensibilització contra l'assetjament: [Paraules](#), [Invisible](#), [Ciberbullying...](#)) i que exemplifiquen de forma breu (els vídeos tenen una durada d'un minut aproximadament) alguns tipus d'assetjament: verbal, exclusió social, ciberbullying...

Activitat 3		20 minuts
Com afecten l'assetjament i el ciberassetjament?		
Finalitat	Amb aquesta activitat els participants han de poder: <ul style="list-style-type: none">● Prendre consciència del patiment de les víctimes d'assetjament.● Identificar els efectes negatius de l'assetjament en l'entorn familiar i escolar.● Establir un debat sobre possibles casos d'assetjament a l'aula.	
Descripció i desenvolupament	El docent explica als alumnes que visualitzaran un fragment d'un reportatge més ampli sobre assetjament. Pot explicar els continguts del programa (vegeu Orientacions per al docent) i demanar que estiguin molt atents als testimonis dels nois i noies que hi apareixen. Un cop vist en silenci, es deixa una estona perquè els alumnes responguin les preguntes per, posteriorment, fer-ne una posada en comú. Un cop acabat el debat, es pot demanar als alumnes si coneixen o han conegut situacions semblants a l'escola o a la pròpia aula i si les volen compartir.	
Rol del docent	<ul style="list-style-type: none">● Procurar un diàleg fluid i respectuós.● Facilitar les intervencions de tots els qui hi vulguin participar.● Evitar intervencions molt llargues o fora del tema.● Vetllar perquè els alumnes visualitzin el vídeo en silenci.● Afavorir un clima distès i respectuós per facilitar que el grup parli de possibles casos d'assetjament a l'aula.	
Activitat 3. Com afecten l'assetjament i el ciberassetjament?	El programa <i>30 Minuts</i> de TV3 va dedicar un especial al tema de l'assetjament: Bullying (30 Minuts) , on recull el testimoni de diversos nois i noies implicats en casos d'assetjament o ciberassetjament. Anem a visualitzar un fragment del programa (minuts 1:30 a 8:00). Estigueu atents als testimonis dels nois i noies que hi apareixen i responeu a les preguntes que hi ha a continuació: <ol style="list-style-type: none">1. Tots els nois i noies que parlen són víctimes d'assetjament?2. Contrasta molt el testimoni de les víctimes i el de l'agressor. Com afirmen sentir-se les víctimes? Com diu que se sentia l'agressor? Tanmateix, pots trobar algun punt de coincidència entre ells?3. Descriu breument com el cas del Manu afecta la seva família i l'escola.	
Orientacions per al docent	Activitat 3. Com afecten l'assetjament i el ciberassetjament? <p>En el fragment del programa Bullying (30 Minuts) proposat per visionar, centrarem l'atenció en diversos casos (tant de víctimes com d'un agressor), els quals exemplifiquen les greus conseqüències que comporten aquestes situacions.</p> <p>En els minuts visualitzats es poden distingir dues parts:</p>	

- a) el testimoni de diversos nois i noies (1:30 – 3:30)
- b) el cas de Manu Minaque (3:30 – 8:00)

Solucionari

1. Tots els nois i noies que parlen són víctimes d'assetjament?

No. A la primera part podem veure cinc testimonis (fins i tot el de Manu Minaque): quatre víctimes i un agressor.

2. Contrasta molt el testimoni de les víctimes i el de l'agressor. Com afirmen sentir-se les víctimes? Com diu que se sentia l'agressor? Tanmateix, pots trobar algun punt de coincidència entre ells?

Les víctimes expressen haver-se sentit molt malament durant el temps en què van estar sotmesos a situacions d'assetjament o ciberassetjament (cal incidir que els efectes d'aquest darrer acostumen a ser més intensos que els de l'assetjament). Abunden les expressions de patiment, dolor, tristesa, angoixa, etc. L'agressor, en canvi, expressa haver sentit satisfacció per la sensació de poder. El punt de coincidència podria ser que tots acabaran necessitant ajuda, tant les víctimes com l'agressor. El reportatge recull el testimoni de tots aquests nois, ingressats en un centre del Maresme, mentre es recuperen dels efectes negatius de les situacions viscudes.

3. Descriu breument com el cas del Manu Minaque afecta la seva família i l'escola.

El cas del Manu Minaque presenta una situació d'assetjament que compleix les característiques d'intencionalitat, reiteració i durada en el temps i desequilibri de poder.

Com afecta el Manu, la situació viscuda? El Manu va ser objecte d'agressions físiques, però també de difamacions i calúmnies per Internet a causa de la seva condició sexual. El Manu va anar baixant en el seu rendiment escolar i finalment va abandonar l'escola. Va patir una profunda depressió, amb idees de suïcidi, que li impedia sortir de casa i fer una vida normal.

Com afecta la seva família? La mare explica que va haver de deixar la feina per intentar ajudar el seu fill. El pare subratlla els sentiments de por i d'autoinculpació del seu fill.

Com afecta l'escola? En el reportatge es comenta que, arran del judici, l'escola ha estat condemnada al pagament d'una multa.

Activitat 4	20 minuts			
Posem-nos en la seva pell!				
Finalitat				
<p>Amb aquesta activitat els participants han de poder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prendre consciència dels efectes negatius de les situacions d'assetjament en els diversos agents implicats i en la dinàmica global de l'aula. 				
Descripció i desenvolupament				
<p>El docent reparteix als alumnes l'Activitat 4 i els demana que, en equips de tres o quatre persones, analitzin l'impacte que té en els diversos agents implicats i en la dinàmica de l'aula. Un cop analitzat i emplenada la taula de l'Activitat, se'n fa una posada en comú.</p>				
Rol del docent				
<ul style="list-style-type: none"> • Procurar un diàleg fluid i respectuós. • Possibilitar les intervencions de tots els qui hi vulguin participar. • Afavorir un clima distès i respectuós que faciliti el treball en equip. 				
Activitat 4. Posem-nos en la seva pell!				
<p>A partir del que heu fet fins ara en aquesta unitat didàctica i del que coneixeu sobre aquest tema, identifiqueu com creieu que l'assetjament i el ciberassetjament afecten, a nivell emocional i relacional, les persones que s'hi veuen implicades (l'agressor, la víctima i els observadors) i com s'hi pot veure condicionada la dinàmica global de l'aula. Per això, ompliu la graella següent:</p>				
	Agressor	Víctima	Observadors	Dinàmica global de l'aula
Nivell Emocional				
Nivell Relacional				
Orientacions per al docent.				
Activitat 4. Posem-nos en la seva pell!				
<p>Per realitzar aquesta activitat, els alumnes poden tenir com a model qualsevol de les situacions que s'han treballat en aquesta unitat didàctica els casos de l'Activitat 2 o el cas del Manu Minaque visualitzat a l'Activitat 3). Les situacions, doncs, poden ser múltiples o diverses; però, pel que fa a l'impacte en els diversos agents implicats que cal recollir en la taula, convé incidir en alguns efectes concrets:</p>				

	Agressor	Víctima	Observadors	Dinàmica global a l'aula
Nivell Emocional	<ul style="list-style-type: none"> • Falsa sensació de poder • Covardia en abusar de la seva força • Deteriorament del seu judici moral 	<ul style="list-style-type: none"> • Baixa autoestima • Inseguretat • Tristesa • Por • Angoixa • Possible sentiment de culpa • Depressió 	<ul style="list-style-type: none"> • Temor • Insensibilització davant el patiment • Impotència 	<ul style="list-style-type: none"> • Clima tens • Desatenció a l'aula • Baix rendiment acadèmic • Manca de cohesió de grup
Nivell Relacional	<ul style="list-style-type: none"> • Popularitat negativa • Prepotència • Incompetència per resoldre els conflictes de forma positiva 	<ul style="list-style-type: none"> • Aïllament • Possibles conductes agressives reactives 	<ul style="list-style-type: none"> • Fragilitat en les relacions • Possible complicitat • Normalització de l'ús de la violència com una forma de solucionar els conflictes • Entendre el lideratge de forma negativa 	

Abans d'acabar la sessió, convé recordar als alumnes que les situacions d'assetjament i ciberassetjament estan relacionades amb la manca d'habilitats socioemocionals i de gestió positiva dels conflictes, aspectes que es treballaran en els mòduls següents.

Idees clau

- L'assetjament escolar es pot definir com una conducta de maltractament psicològic i/o físic, en el marc escolar, d'un alumne o grup d'alumnes envers un company, de forma reiterada, intencionada i amb abús o desequilibri de poder.
- Cal desfer-se d'algunes idees falses sobre l'assetjament com que tan sols es tracta d'una broma, una forma de divertir-se on tothom s'ho passa bé.
- En l'assetjament, tothom hi juga un rol. A més de l'agressor i la persona que el pateix, també hi intervenen els observadors.
- Hi ha diverses formes d'assetjament: físic (pegar, donar empentes...), verbal (insultar, anomenar amb malnoms, burlar-se...), psicològic (humiliar, menystenir, avergonyir...) o social (no deixar participar, excloure d'un grup...).
- Els diversos tipus d'assetjament poden agrupar-se en dues categories, segons com es desenvolupen: de forma directa (és a dir, cara a cara) o indirecta (accions encobertes o emparades en l'anonimat).
- El ciberassetjament es pot definir com un tipus d'assetjament mitjançant l'ús d'eines tecnològiques. Tanmateix, el ciberassetjament presenta uns trets específics que el fan molt lesiu (la perdurabilitat, el potencial de difusió i l'anonimat, entre altres).
- L'assetjament repercuteix negativament en tots els agents implicats, tant individualment (agressor, víctima i observadors) com de forma col·lectiva (escola i família).
- L'assetjament és un fenomen que té a veure amb una manca d'habilitats i de capacitats relacionals, com l'empatia o l'assertivitat, de les persones implicades.
- Cal que treballem tots plegats per prevenir aquestes situacions, detectar-les i aturar-les.

Altres recursos

- [Protocol de prevenció, detecció i intervenció enfront l'assetjament entre iguals](#). En aquest protocol elaborat pel Departament d'Ensenyament, s'hi poden trobar orientacions i recursos sobre la prevenció, la detecció i la intervenció enfront l'assetjament entre iguals.
- [Protocol de prevenció, detecció i intervenció enfront el ciberassetjament entre iguals](#). En aquest protocol elaborat pel Departament d'Ensenyament, s'hi poden trobar orientacions i recursos sobre la prevenció, la detecció i la intervenció enfront el ciberassetjament entre iguals.

Aquesta activitat didàctica ha estat elaborada per la
Direcció General d'Atenció a la Família i Comunitat Educativa
del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya
disponible sota la llicència Creative Commons BY-NC-SA.

Activitat didàctica per a l'alumnat	Nivell	Guia per al docent
Coneixements sobre l'assetjament i el ciberassetjament	Secundària	Pàgina 16